

Magdalena POPEANGA

Cabinet de avocatura

31 Daniel Barceanu A2 78
Bucuresti, Romania
Fax: 031.412.51.30
www.dreptonline.ro
office@dreptonline.ro

Propunere de lege ferenda privind acordarea unui ajutor material femeii insarcinate aflate in stare de nevoie

Cu privire la un copil nascut în timpul casatoriei parintilor lui, se aplica prezumtia ca acesta este fiul biologic al sotului mamei. Prezumtia, una dintre cele mai vechi si mai puternice, a luat adesea aparenta unei reguli evidente în majoritatea sistemelor de drept.

Intalnita si in dreptul anglo-saxon, prezumtia este cunoscuta ca Regula Lordului Mansfield - nobil englez care a sintetizat-o prin numele "decenta, moralitate si politica". Aceasta este ipoteza filiatiei legitime, dar filiatia naturala rezulta din faptul nasterii in afara casatoriei. Ea reprezintă o exceptie fata de filiatia din casatorie, o exceptie statistica dar si juridica. Prin legitimare se revine la principiu - filiatie legitima. In sistemul nostru de drept sunt prevazute doua posibilitati de legitimare (copilul natural dobandeste "... *aceeasi situatie ca si situatia legala a unui copil din casatorie...* "): prin recunoastere si prin hotarare judecatoreasca.

Spre deosebire de vremurile în care copilul din afara casatoriei avea o situatie vitrega, astazi tendinta este cu totul alta. Copilului natural i se recunoaste dreptul de a-si cunoaste pe autorul zilelor sale, dreptul la filiatie, la un statut, la o familie.

Discutia noastra nu vine sa clarifice aspectele referitoare la modalitatile de legitimare ale unui asemenea copil ci tocmai sa evidentieze necesitatea acordarii unor solutii pentru noi situatii ivite in practica . Daca in ceea ce priveste protectia copilului putem remarca o aliniere a legislatiei noastre alaturi de cele mai avansate sisteme de drept, in schimb in privinta mamei nu se poate vorbi decat de o protectie la nivel de principiu. Astfel, legiuitorul roman spre deosebire de altii, nu acorda nici o posibilitate de ajutor material din partea

pretinsului tata, pentru suportarea cheltuielilor suplimentare datorate starii de graviditate femeii insarcinate aflate in stare de nevoie.

Legiuitorul acorda mamei posibilitatea de a introduce actiunea in stabilirea paternitatii din afara casatoriei, de regula, in termen de 1 an de la data nasterii copilului. Anterior acestui moment orice cerere introdusa in acest sens va fi respinsa ca prematura.

Intr-o asemenea situatie, femeia insarcinata aflata in stare de nevoie nu se va putea indrepta impotriva pretinsului tata pentru acordarea unui sprijin material, intrucat nu exista un temei legitim pentru aceasta. De altfel, legiuitorul roman nu recunoaste acordarea acestui sprijin retroactiv, nici dupa introducerea actiunii in stabilirea paternitatii din afara casatoriei. Cu toate acestea se remarca si ca in anumite cazuri, cum ar fi: in cazul in care sarcina ar fi aparut ca urmare a raportului sexual obtinut prin constrangere dintre pretinsul tata si mama, ca urmare a promisiunilor de casatorie facute unei minore samd..., aceasta femeie are pe langa posibilitatea de a obtine pedepsirea celui vinovat de savarsirea unei fapte prevazute de legea penala si dreptul de a cere pretinsului tata repararea prejudiciului rezultat din sarcina. O asemenea cerere, ce poate fi introdusa pe cale principala sau accesorie cererii de stabilire a paternitatii, nu poate fi solutionata decat dupa solutionarea cererii de stabilire a paternitatii din afara casatoriei, intrucat numai dupa stabilirea paternitatii este identificat autorul prejudiciului savarsit. Prin introducerea ei, nu se urmareste constituirea statului civil al copilului, ci repararea unui prejudiciu cauzat injust ca urmare a savarsirii de catre tata a unui fapt considerat de legea civila element constitutiv al unui delict civil. Cel care a pus o femeie in situatia de a avea cheltuieli noi intra in dispozitia art. 998 C. civ.: un om, prin fapta sa a cauzat prejudiciu unei femei ce poate sa ceara daune.

Dar dupa cum se observa, nu este nici pe departe data o solutie pentru ca o femeie insarcinata aflata in stare de nevoie sa poata obtine de la pretinsul tata un ajutor material pentru satisfacerea necesitatilor suplimentare ocazionate de starea de graviditate, atunci cand ea nu le poate suporta. In schimb, alte sisteme de drept vin cu solutii in aceasta privinta. De exemplu, in dreptul american, elvetian, samd... se recunoaste posibilitatea mamei de a introduce actiune in stabilirea paternitatii din afara casatoriei in perioada cat aceasta este gravida. O asemenea actiune nu este solutionata sub aspectul laturii sale personale (stabilirea statutului civil al copilului) atat timp cat copilul nu s-a nascut, specificandu-se si ca daca mama are nevoie de sprijin material in timpul sarcinii, ea poate depune o cerere pentru a-l obtine. Oricum, ea poate beneficia de acesta doar daca tatal poate sa-l suporte, din punct de vedere financiar.

Se remarca necesitatea recunoasterii de catre legiuitorul roman a urmatoarelor:

- a posibilitatii pentru mama de a introduce actiune in stabilirea paternitatii din afara casatoriei anterior nasterii copilului. Din acest punct de vedere se remarca faptul ca o asemenea actiune nu s-ar solutiona cel putin pana la data nasterii copilului, data de la care s-ar putea efectua teste de paternitate. Dar necesitatea introducerii ei, vine sa sublinieze tocmai necesitatea mamei de a se putea indrepta impotriva pretinsului tata cu o cerere accesorie pentru obtinerea sprijinului material. Or, atata timp cat nu se poate introduce cerere in stabilirea paternitatii impotriva pretinsului tata nu se poate nici sa se introduca un capat de cerere pentru acordarea sprijinului.
- a posibilitatii pentru mama ca odata cu introducerea acestei cereri si eventual a cererii pentru acordarea pensiei de intretinere in favoarea copilului a carei paternitate urmeaza sa fie stabilita, de a putea introduce si un capat de cerere prin care sa solicite acordarea unui sprijin material de la pretinsul tata. O asemenea cerere ar fi solutionata de instanta, care ar stabili daca mama ar fi sau nu in stare de nevoie, daca pretinsul tata ar avea sau nu o situatie materiala care sa-i poata permite suportarea acordarii unui asemenea ajutor material. Evident ca daca pretinsul tata nu ar avea situatia materiala care i-ar permite acordarea unui asemenea sprijin material, instanta nu ar acorda femeii insarcinate ajutorul cerut.

Ulterior solutionarii actiunii in stabilirea paternitatii din afara casatoriei, s-ar lua in aceste conditii, o hotarare in functie de solutia cererii principale si cu privire la acordarea ajutorului material mamei aflate in stare de nevoie, a pensiei de intretinere copilului minor. Astfel in ipoteza in care s-a stabilit paternitatea copilului fata de parat, nu se mai poate vorbi de o restituire a sprijinului material acordat mamei pe perioada sarcinii, ci doar de stabilirea pensiei de intretinere pe care paratul va trebui sa o plateasca copilului. In schimb, daca se stabileste non-paternitatea, instanta va hotara, restituirea de catre mama a sprijinului material acordat de catre parat in timpul sarcinii.

Dar, dupa cum am subliniat mai sus, in sistemul nostru de drept nu exista o solutionare a unei asemenea situatii, situatie ce trebuie avuta in vedere tocmai intrucat de asigurarea unui climat normal de viata in perioada sarcinii pentru femeia insarcinata depinde chiar dezvoltarea psihica si chiar fizica a copilului ce se va naste. De aceasta dezvoltare este interesat si tatal, care potrivit legislatiei actuale are obligatii in ceea ce priveste acest copil doar din momentul nasterii nu si din momentul conceptiei. Or, studiile medicale si nu numai, au demonstrat ca la dezvoltarea normala a copilului un rol important il are si viata intrauterina. In acest sens, in situatia in care mama nu poate sustine cheltuielile

suplimentare ocazionate de aceasta sarcina, este normal ca tocmai tatal copilului, interesat in dezvoltarea sa normala, sa suporte aceste cheltuieli.

De lege ferenda propunem solutionarea unor asemenea situatii. Asadar, pentru aceasta trebuie sa avem in vedere pe de o parte posibilitatea mamei de a putea introduce pe cale principala o cerere pentru stabilirea paternitatii copilului din afara casatoriei, chiar din perioada in care mama este insarcinata, iar pe de alta parte posibilitatea de a introduce pe cale accesorie sau chiar principala o cerere pentru acordarea sprijinului material pentru a putea face fata cheltuielilor ocazionate de sarcina, de catre mama aflata in stare de nevoie. Este evident ca in privinta primei cereri precum si pentru o eventuala cerere introdusa pentru acordarea pensiei de intretinere, nu se va putea acorda o solutie pana la nasterea copilului si efectuarea testelor de stabilire a paternitatii. In schimb, interesul introducerii unei asemenea cereri vine tocmai din nevoia obtinerii unui ajutor material pentru acea femeie insarcinata care avand in aceasta situatie cheltuieli suplimentare nu le poate face fata si apeleaza la pretinsul tata pentru acoperirea lor. Legiuitorul ar trebui sa acorde si acestuia (pretinsului tata), posibilitatea restituirii retroactive a ajutorului material acordat sau pe aceea a consolidarii retroactive a acestuia dupa cum ulterior nasterii, ca urmare a introducerii cererii de stabilire a paternitatii din afara casatoriei se da solutia stabilirii paternitatii sau nu.

Avand in vedere cele afirmate mai sus, consider binevenita modificarea art. 60 alin. 1 C. fam. in urmatorul sens:

“Actiunea pentru stabilirea paternitatii din afara casatoriei poate fi intentata inainte sau dupa nasterea copilului, dar cel mai tarziu in termen de un an de la nasterea copilului.”

De asemeni consider necesara introducerea unui articol 60 in acelasi cod, prin care sa se recunoasca femeii insarcinate posibilitatea de a cere de la pretinsul tata, pana la nasterea copilului, un ajutor material pentru suportarea cheltuielilor suplimentare necesare acoperirii necesitatilor mamei si copilului, atunci cand mama nu le poate acoperi:

“ Instanta judecatoreasca va putea sa il oblige pe pretinsul tata la acordarea unui ajutor material mamei-reclamante, ori de cate ori acesta va avea mijloacele materiale pentru a-l putea suporta iar mama se va afla in stare de nevoie.”